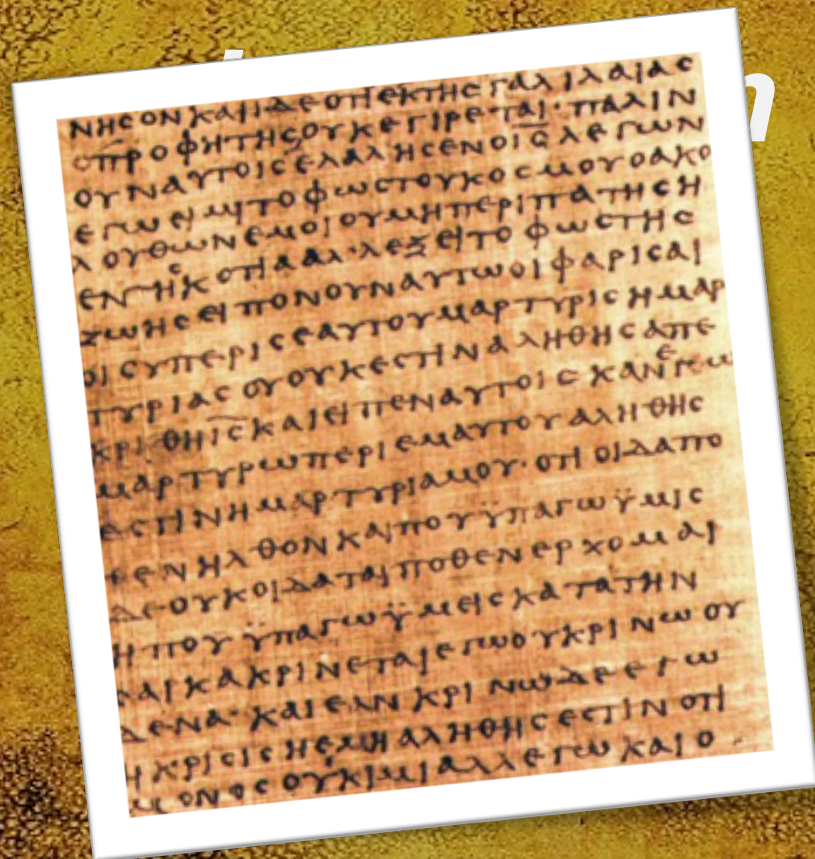

Przekłady Pisma Świętego

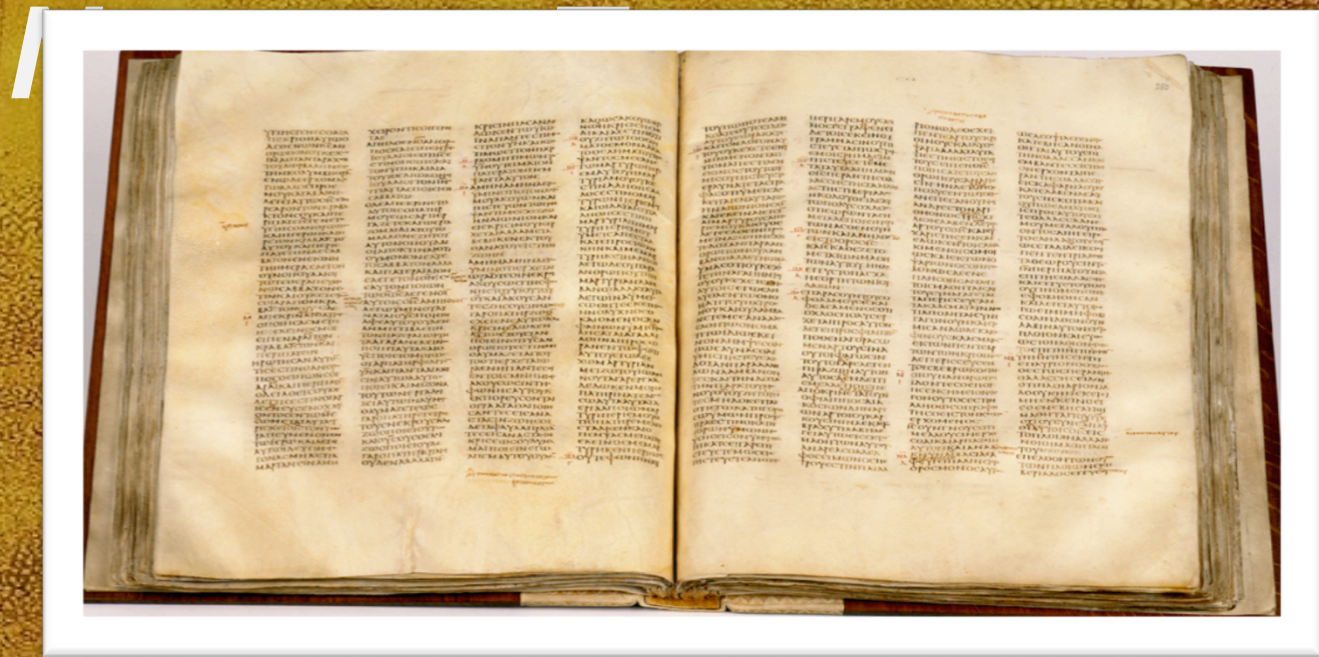

Textus Receptus

/

h źródel przekładu tekstu

Erazm z Rotterdamu i *Novum Instrumentum omne*

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ
ΙΩΑΝΝΗΝ.

EVANGELIUM SECUNDUM
IOANNEM.

ΕΝ ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, ὃ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. ὁὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν, ὃ γέγονεν. ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτοῦ ἰωάννης, ὁὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ, οὐκ ἦν ἐκ ἐκείνου τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ

In principio erat uerbum, & uerbum erat apud deū, & deus erat uerbum. Hoc erat in principio apud deum. Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil, quod factum est. In ipso uita erat, & uita erat lux hominum, & lux in tenebris lucet, & tenebrae eam non comprehenderunt. Fuit homo missus a deo, cui nomen erat Ioannes. Hic uenit in testimonium, ut testimonium perhiberet de lumine, ut oēs crederent per illū. Non erat ille lux, sed ut testimonium perhiberet de lumine.

Novum Instrumentum omne

NOVVM IN

strumentū omne, diligenter ab ERASMO ROTERODAMO
recognitum & emendatum, nō solum ad græcam ueritatem, ue-
rumetiam ad multorum utriusq; linguæ codicum, eorumq; ue-
terum simul & emendatorum fidem, postremo ad pro-
batissimorum autorum citationem, emendationem
& interpretationem præcipue, Origenis, Chry-
sostomi, Cyrilli, Vulgarij, Hieronymi, Cy-
priani, Ambrosij, Hilarij, Augusti-
ni, una cū Annotationibus, quæ
lectorem doceant, quid qua
ratione mutatum sit.

Quisquis igitur
amas ue-
ram

Theolo-
giam, lege, cogno-
sce, ac deinde iudica.

Nec; statim offendere, si
quid mutatum offenderis, sed
expende, num in melius mutatum sit.

APVD INCLYTAM
GERMANIAE BASILAEAM.

*Novum
Instrumentum
[...] recognitum
et emendatum...*

Źródła *Nowego Testamentu* Erazma

Teksty NT	Rękopisy	Datowanie
Ewangelie	Minuskuł 2	XII/XIII w.
	Minuskuł 817	XV w.
Ewangelie, Dzieje i Listy powszechnie	Minuskuł 1	XII w.
Dzieje, Listy powszechnie	Minuskuł 2815	XII w.
Listy Pawła	Minuskuł 2816	XV w.
	Minuskuł 2817	XI/XII w.
Apokalipsa	Minuskuł 2814	XII w.

Erazm o greckim tekście NT

“Praecipitatum verius quam editum” – ‘Raczej zrzucony [w całość], niż zredagowany’

Fragment listu Erazma, za: K. Aland – B. Aland, *The Text of the New Testament. An Introduction to the Critical Editions and to the Theory and Practice of Modern Textual Criticism*, Grand Rapids 1981, s. 4.

**Wybrane przykłady podejścia Erazma
do greckiego tekstu *Novum
Instrumentum omne***

Wybrane przykłady podejścia Erazma do greckiego tekstu *Novum Instrumentum omne*

Ap 17

Wybrane przykłady podejścia Erazma do greckiego tekstu *Novum Instrumentum omne*

Ap 17

Ap 17,4: ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς
γέμον βδελυγμάτων καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορνείας
αὐτῆς

Ap 17,4: ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς
γέμον βδελυγμάτων καὶ τὰ **avka,qarthtoj** τῆς πορνείας
αὐτῆς

Wybrane przykłady podejścia Erazma do greckiego tekstu *Novum Instrumentum omne*

Ap 17

Ap 17,8: βλέπόντων τὸ θηρίον ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ **pare,stin**

Ap 17,8: widząc bestyję, która była, a nie jest, a przecież jest (BG)

Ap 17,8: βλέπόντων τὸ θηρίον ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ **παρέσται**

Ap 17,8: spoglądając na Bestię, iż była i nie ma jej, a ma przybyć

Wybrane przykłady podejścia Erazma do greckiego tekstu *Novum Instrumentum omne*

Ap 22,16-21

Wybrane przykłady podejścia Erazma do greckiego tekstu *Novum Instrumentum omne*

Ap 22,16-21

Ap 22,21: Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων

Ap 22,19: Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν

Wybrane przykłady podejścia Erazma do greckiego tekstu *Novum Instrumentum omne*

Ap 22,16-21

Ap 22,19: ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς – z *drzewa życia* (łac. *eius de lingo vitae*)

Ap 22,19: *Libro vitae* – ‘księga życia’

Warianty tekstów biblijnych II

Wybrane przykłady z NT

1 J 5,7-8 (Comma Johanneum)

BG	BW	NA 27	Lekcja dłuższa (TR)
<p>(7) Albowiem trzej są, którzy świadczą na niebie: Ojciec, Słowo i Duch Święty, a ci trzej jedno są.</p> <p>(8) A trzej są, którzy świadczą na ziemi: Duch i woda, i krew, a ci trzej ku jednemu są.</p>	<p>(7) Albowiem trzech jest świadków:</p> <p>(8) Duch i woda, i krew, a ci trzej są zgodni.</p>	<p>(7) ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες,</p> <p>(8) τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἓν εἰσιν.</p>	<p>(7) οτι τρεις εισιν οι μαρτυρουντες εν τω ουρανω ο Πατηρ ο Λογος και το Αγιον Πνευμα και ουτοι οι τρεις εν εισιν</p> <p>(8) και τρεις εισιν οι μαρτυρουντες εν τη γη το πνευμα και το υδωρ και το αιμα και οι τρεις εις το εν εισιν</p>

Mt 6,13

BG (BW podobnie)	BT	NA 27	Lekcja dłuższa (TR)
(13) I nie wwóǳ nas na pokuszenie, ale nas zbaw ode złego; <i>albowiem twoje jest królestwo i moc i chwała na wieki. Amen.</i>	(13) i nie dopuść, abyśmy ulegli pokusie, ale nas zachowaj od złego!	(13) καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.	(13) Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. Ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἄμήν.

Ap 22,14

BG	BW	NA 27	Lekcja dłuższa (TR)
(14) Β λογοςławieni, κ τόρζυ κ ζυνιά π ρζυκάζανια κ εγο, aby mieli prawo do drzewa ζywota, i aby weszli bramami do miasta.	(14) Β λογοςławieni, κ τόρζυ π ιορά κ ζωζε κ ζατυ, aby mieli prawo do drzewa ζywota i mogli wejść przez bramy do miasta.	(14) Μακάριοι οί π λύνοντες τὰς κ στολὰς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν.	(14) Μακάριοι οί π οιοῦντες τὰς κ έντολὰς αὐτοῦ, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν.

Ap 22,14 (ocena zewnętrzna)

BG	BW	NA 27	Lekcja dłuższa (TR)
(14) Błogosławieni, którzy czynią przykazania jego,	(14) Błogosławieni, którzy piorą swoje szaty, aby mieli	(14) Μακάριοι οἱ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν 1. ̄ (IV w.) 2. A (V w.) 3. 1006 (XI w.) 4. 1841 (IX/X w.) 5. 1854 (XI w.) 6. 2050 7. 2053 8. 2062 9. Przekł. sahid. (od II w.) 10. Fulgentius (ok. 527 r.)	(14) Μακάριοι οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ 1. ̄ (od IX w.) 2. Przekł. sy (od II w.) 3. Przekł. bo (od III w.) 4. Tertulian

Αρ 22,14 (ocena wewnętrzna)

Ocena stylu Jana

Αρ 12,17: τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ

Αρ 14,12: οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ

Αρ 1,3: τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα

Αρ 3,8: καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον

Αρ 22,7: μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας

Αρ 22,9: καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου
τούτου

Ap 22,14 (ocena wewnętrzna)

Przyczyny błędu kopyisty

PLUNONTESTASSTOLASAUTWN
POIOUNTESTASENTOLASAUTW
N

Ap 22,14 (ocena zewnętrzna)

BG	BW	NA 27	Lekcja dłuższa (TR)
(14) Błogosławieni, którzy czynią przykazania jego,	(14) Błogosławieni, którzy piorą swoje szaty, aby mieli	(14) Μακάριοι οἱ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν 1. § (IV w.) 2. A (V w.) 3. 1006 (XI w.) 4. 1841 (IX/X w.) 5. 1854 (XI w.) 6. 2050 7. 2053 8. 2062 9. Przekł. sahid. (od II w.) 10. Fulgentius (ok. 527 r.)	(14) Μακάριοι οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ 1. Ⲙ (od IX w.) 2. Przekł. sy (od II w.) 3. Przekł. bo (od III w.) 4. Tertulian

Biblia Ekumeniczna

III

***Charakter przekładu,
procedury prac nad tłumaczeniem
i wkład Kościoła Adwentystów***

Przebieg prac zespołu ekumenicznego

“Podczas prac translatorskich nad niektórymi miejscami Pisma Świętego niejednokrotnie dochodziły do głosu różnice między katolikami a protestantami, między katolikami, prawosławnymi i ewangelikami a Kościołami ewangelikalnymi oraz między adwentystami a wszystkimi pozostałymi Kościołami”.

L. Jańczuk, *Spory konfesyjne podczas prac nad ekumenicznym przekładem Nowego Testamentu*, CT 84/1, s. 81.

Ekumeniczny Stary Testament

1 Księga Królewska

BE – tekst opublikowany (17,21)

20 Następnie zawołał do PANA: PANIE, Boże mój! Czy także tę wdowę, u której przebywam w gościnie, dotykasz nieszczęściem, sprowadzając śmierć na jej syna? **21** Potem rozciągnął się nad dzieckiem trzy razy i zawołał do PANA: PANIE, Boże mój! Niech powróci, proszę, dusza tego chłopaca do jego wnętrza!

BE – tekst opublikowany (17,21)

20 Następnie zawołał do PANA: PANIE, Boże mój! Czy także tę wdowę, u której przebywam w gościnie, dotykasz nieszczęściem, sprowadzając śmierć na jej syna? **21** Potem rozciągnął się nad dzieckiem trzy razy i zawołał do PANA: PANIE, Boże mój! Niech powróci, proszę, życie tego chłopaca do jego wnętrza!

Księga Izajasza

BE – tekst opublikowany (17,21)

19 Jeśli powiedzą wam: Poradźcie się wywoływaczy duchów i wróżbitów^{*}, którzy szepczą i mruczą zaklęcia. Czy lud nie powinien radzić się swoich bogów, czy o żyjących pytać się trzeba zmarłych, **20** ku pouczeniu i na świadectwo! Jeśli jednak nie będą mówili zgodnie z tym słowem, to nie będzie dla nich jutrenki.

^{*} 8,19: Kpł 19,31; 20,6.27; Pwt 18,11; 1 Sm 28,3.7.9-20; 2 Krl 21,6; 23,24; Iz 19,3.

BE – tekst opublikowany (8,19-20)

19 Jeśli powiedzą wam: Poradźcie się wywoływaczy duchów i wróżbitów^{*}, którzy szepczą i mruczą zaklęcia, to czy jednak lud nie powinien radzić się swego Boga? Czy o żyjących pytać się trzeba zmarłych? **20** – Ku Prawu i ku świadectwu! – Jeśli zaś nie będą mówili zgodnie z tym słowem, to nie będzie dla nich jutrenki.

^{*} 8,19: Kpł 19,31; 20,6.27; Pwt 18,11; 1 Sm 28,3.7.9-20; 2 Krl 21,6; 23,24; Iz 19,3.

Księga Daniela

BE – tekst wyjściowy (nagłówek)

Przesłanie królewskie

31 Król Nebukadnessar do wszystkich narodów, pokoleń i języków, zamieszkujących całą ziemię: Pokój wasz niech będzie wielki! **32** Postanowiłem oznajmić wam znaki i cuda, jakie Najwyższy Bóg dla mnie uczynił.

33 O, jak wielkie są Jego znaki, jak potężne Jego cuda! Jego królestwo jest królestwem wiecznym, a Jego panowanie trwa z pokolenia na pokolenie.

Sen Nebukadnessara o drzewie

4 Ja, Nebukadnessar, zażywałem spokoju w swoim domu i szczęśliwości...

BE – tekst opublikowany (nagłówek)

Sen Nebukadnessara o drzewie

31 Król Nebukadnessar do wszystkich narodów, pokoleń i języków, zamieszkujących całą ziemię: Pokój wasz niech będzie wielki! **32** Postanowiłem oznajmić wam znaki i cuda, jakie Najwyższy Bóg dla mnie uczynił.

33 O, jak wielkie są Jego znaki, jak potężne Jego cuda! Jego królestwo jest królestwem wiecznym, a Jego panowanie trwa z pokolenia na pokolenie.

4 Ja, Nebukadnessar, zażywałem spokoju w swoim domu i szczęśliwości...

Księga Daniela

BE – tekst opublikowany (4,13)

13 Jego ludzkie serce niech dozna przemiany i niech stanie się sercem zwierzęcym! I niech tak będzie przez siedem lat^{*}!

^{*} 4,13: Aram. słowo *'iDDän* („czas”) oznacza tutaj „rok”, co wynika z kontekstu.

BE – tekst opublikowany (7,25)

25 Będzie on wypowiadał słowa przeciw Najwyższemu^a i gnębił świętych Najwyższego, będzie również chciał zmienić czasy i prawo. W jego ręce zostaną wydani na okres trzech i pół roku^b.

^{*} 7,25: ^a 11,36. ^b Dosł.: „aż do czasu, dwóch czasów i pół czasu”; zob. przyp. do 4,13. Pojęcie 3,5 roku występuje nie tylko w Księdze Daniela, ale także w Apokalipsie św. Jana (12,14), która utożsamia je z okresem 42 miesięcy (zob. Ap 11,23; 13,5) lub 1260 dniami (zob. Ap 12,6).

Księga Daniela

BE – tekst wyjściowy (4,24)

24 Dlatego, królu, przyjmij moją radę i zmaż swoje grzechy sprawiedliwymi czynami a swoje nieprawości miłosierdziem wobec ubogich. Może wtedy dopiero twa pomyślność okaże się trwała.

BE – tekst opublikowany (4,24)

24 Dlatego, królu, przyjmij moją radę i zerwij ze swoimi grzechami przez czynienie sprawiedliwości a ze swoimi nieprawościami przez miłosierdzie wobec ubogich. Może wtedy dopiero twa pomyślność okaże się trwała.

Księga Daniela

BE – tekst wyjściowy (8,8-9)

8 Koziół urósł niezmiernie, lecz gdy stał się potężny, jego wielki róg został złamany, a w jego miejscu wyrosły cztery inne rogi, zwrócone w cztery strony świata^{*}. **9** Z jednego z nich^a wyłonił się mały róg^b, który szybko rósł ku południowi, ku wschodowi i ku Ozdobie^c.

^{*} 8,8: Dosł.: „ku czterem wiatrom niebios”; zob. 7,6; 11,3-4.

^a 8,9: ^a Dosł.: „z jednej z nich”. ^b 7,7.8. ^c „Ozdoba” –

BE – tekst opublikowany (4,24)

8 Koziół urósł niezmiernie, lecz gdy stał się potężny, jego wielki róg został złamany i w jego miejscu wyrosły cztery inne rogi, zwrócone w cztery strony świata^{*}, **9** a z jednej z nich^a wyłonił się mały róg^b, który szybko rósł ku południowi, ku wschodowi i ku Ozdobie^c.

^{*} 8,8: Dosł.: „ku czterem wiatrom niebios”; zob. 7,6; 11,3-4.

^a 8,9: ^a 7,7.8. ^b „Ozdoba” – synonim Palestyny lub